

1044

ZARZĄDZENIE MINISTRA TRANSPORTU DROGOWEGO I LOTNICZEGO

z dnia 23 października 1956 r.

w sprawie warunków używania samochodów ciężarowych i ciągników (przyczep ciężarowych) do przewozu osób.

Na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1955 r. w sprawie używania niektórych pojazdów mechanicznych (Dz. U. Nr 36, poz. 225) zarządza się, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. Samochody ciężarowe, ciągniki siodłowe z naczepami i ciągniki z przyczepami, zwane dalej w skróceniu „pojazdami”, mogą być używane do przewozu osób, jeżeli odpowiadają warunkom przewidzianym w rozporządzeniu z dnia 27 października 1937 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych (Dz. U. z 1937 r. Nr 85, poz. 616, z 1948 r. Nr 27, poz. 186, z 1949 r. Nr 30, poz. 218, Nr 51, poz. 389, z 1952 r. Nr 1, poz. 8, z 1953 r. Nr 14, poz. 60, z 1954 r. Nr 3, poz. 6 i z 1956 r. Nr 1, poz. 2), oraz warunkom dodatkowym, określonym w niniejszym zarządzeniu.

§ 2. 1. Przepisy zarządzenia obowiązują:

1) użytkowników pojazdów:

- a) administracji państwowej (urzędów i instytucji państwowych wchodzących do budżetu Państwa),
- b) gospodarki społecznej,
- c) organizacji społecznych;

2) osoby fizyczne i przedsiębiorstwa nie będące jednostkami gospodarki społecznej, w zakresie przewozu konwojentów, drużyn roboczych i ładowaczy.

2. Przewóz osób ciężarowymi pojazdami mechanicznymi należącymi do osób fizycznych i przedsiębiorstw nie będących jednostkami gospodarki społecznej jest niedozwolony, z wyjątkiem określonym w ust. 1 pkt 2.

3. Przepisy zarządzenia nie obowiązują organów i jednostek Ministerstwa Obrony Narodowej, jednostek podległych Komitetowi do Spraw Bezpieczeństwa Publicznego oraz Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

§ 3. 1. Pojazdy używane do przewozu osób powinny być tak zbudowane i utrzymywane, aby nie zagrażały bezpieczeństwu przewożonych osób. W szczególności przewożone osoby powinny być zabezpieczone przed wypadnięciem z pojazdu.

2. Przed użyciem do przewozu osób pojazd powinien być zbadany pod względem stanu technicznego przez użytkownika pojazdu (§ 2).

3. Sprawność techniczna pojazdu przeznaczonego do przewozu osób powinna być wyraźnie stwierdzona w karcie drogowej.

4. Przed wyjazdem pojazdu przeznaczonego do przewozu osób osoba odprawiająca pojazd w drogę powinna:

- 1) sprawdzić, czy kierowca jest trzeźwy i wypoczęty;
- 2) wyznaczyć jedną osobę spośród przewożonych na kierownika grupy przewożonych osób, którego zadaniem będzie czuwanie nad bezpieczeństwem przewożonych osób oraz nad zachowaniem przez nie niezbędnej ostrożności;

dawanie sygnału do odjazdu i niedopuszczenie do przekroczenia przepisów zarządzenia;

- 3) dopilnować wykonania obowiązku przewidzianego w § 6 ust. 3.

II. Przewóz osób z wyjątkiem konwojentów, drużyn roboczych i ładowaczy.

§ 4. 1. Przy wykonywaniu przewozu osób, z wyjątkiem konwojentów, drużyn roboczych i ładowaczy, pojazdami użytkownikami pojazdów wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 w celach gospodarczych (przewóz pracowników do pracy i z pracy itp.), społecznych, kulturalnych, wycieczkowych i sportowych osoba organizująca wyjazd powinna w karcie drogowej pojazdu:

- 1) określić rodzaj wykonywanego przewozu, np. przewóz zespołu łączności miasta ze wsią, przewóz zespołu sportowego, wycieczka itp.;
- 2) stwierdzić, że przewóz został opłacony bądź nie podlega opłacie (np. przewóz w celach służbowych);
- 3) wymienić nazwisko kierownika grupy przewożonych osób.

2. Przewozy pracowników do pracy i z pracy pojazdami użytkowników wymienionych w § 2 ust. 1 pkt 1 mogą być wykonywane na podstawie zezwolenia, wydanego przez prezydium powiatowej (miejskiej) rady narodowej, właściwej ze względu na miejsce położenia zakładu pracy ubiegającego się o zezwolenie. Warunkiem uzyskania zezwolenia na przewóz pracowników z pracy i do pracy własnym taborem zakładu jest stwierdzenie:

- 1) że zachodzi brak dogodnych połączeń środków komunikacji publicznej lub niemożność dostosowania godzin pracy do rozkładu jazdy tych środków;
- 2) że nie ma możliwości uruchomienia stałych linii komunikacyjnych przez przedsiębiorstwa transportu publicznego.

3. Przewozy osób pojazdami (ust. 1) w celach wycieczkowych odbywać się mogą w promieniu do około 75 km od granic administracyjnych miejscowości, w których znajduje się miejsce stałego postoju. Zezwolenie na użycie pojazdu w celach wycieczkowych wydaje kierownik jednostki organizacyjnej (§ 2 ust. 1 pkt 1), do której przydzielony jest pojazd.

4. Przewozy osób pojazdami w ramach zorganizowanej akcji łączności miasta ze wsią powinny być traktowane jak wyjazdy w celach służbowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Zezwolenie na użycie pojazdu w ramach akcji łączności miasta ze wsią wydaje kierownik jednostki organizacyjnej, do której przydzielony jest pojazd.

§ 5. 1. Nie wolno przewozić osób:

- 1) na przyczepach samochodów ciężarowych i ciągników;
- 2) na stopniach, dachu, burtach i błotnikach oraz na dyszlach i sprzęgach przyczep;
- 3) na ładunku lub obok ładunku;
- 4) w przypadkach, w których jazda w oczywisty sposób zagraża bezpieczeństwu (np. mgła, gołoledź, zadymka śnieżna itp.); jeżeli przypadki takie występują niespodziewanie w czasie podróży, osoby przewożone powinny wysiąść i przebyć niebezpieczny odcinek drogi pieszo, ewentualnie należy zachować jak najdalej idące środki ostrożności, a szczególnie zmniejszyć szybkość jazdy.

2. W razie konieczności przewozu osób w pozycji stojącej pojazd powinien być wyposażony w poręczę lub uchwyty dla osób stojących.

§ 6. 1. W pojazdach użytych do przewozu osób (§ 1):

- 1) ławki powinny posiadać szerokość najmniej 0,30 m i powinny być umieszczone na wysokości 0,40 — 0,45 m ponad podłogą skrzyni ładunkowej pojazdu; dla przewozu dzieci wysokość ławek może być odpowiednio obniżona;
- 2) odstępy między ławkami powinny wynosić najmniej 0,45 m;
- 3) na każdą przewożoną osobę powinno przypadać co najmniej 0,4 m długości ławki;
- 4) wszystkie burty powinny być podwyższone do wysokości 1,1 m ponad powierzchnię ładunkową pojazdu lub powinna być zastosowana poręcz zabezpieczająca osoby przewożone przed wypadnięciem z pojazdu;
- 5) burty podłużne (boczne) pojazdu powinny być spięte;
- 6) ławki powinny być zabezpieczone przed przesuwaniem się, a burta tylna pojazdu powinna być zabezpieczona przed otwieraniem się w czasie jazdy; do wsiadania i wysiadania z nadwozia należy urządzić schodki przynajmniej z jedną poręczą;
- 7) razem z osobami nie wolno przewozić beczek lub pojemników (kanistrów) do paliwa napełnionych lub próżnych, jak również nie wolno przewozić luzem leżących przedmiotów;
- 8) powinny być:
  - a) urządzenia zabezpieczające przewożone osoby przed wpływami atmosferycznymi;
  - b) urządzenia sygnalizacyjne w celu porozumiewania się pasażerów z kierowcą za pomocą umówionych sygnałów.

2. Pojazdy, o których mowa w ust. 1, nie powinny przekraczać szybkości 40 km/godz.

3. Organizatorzy wyjazdów obowiązani są zgłosić przewożone osoby do ubezpieczenia w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków według zasad i na warunkach stosowanych przez Państwowy Zakład Ubezpieczeń.

III. Przewóz konwojentów, ładowaczy i członków drużyn roboczych, członków drużyn rolniczych i budowlanych.

§ 7. 1. Konwojenci, ładowacze i członkowie drużyn roboczych powinni być przewożeni w kabinie kierowcy.

2. W razie braku miejsca w kabinie kierowcy przewóz konwojentów, ładowaczy i członków drużyn roboczych może być wykonywany w skrzyni ładunkowej samochodu, naczepy ciągnika siodłowego lub przyczepy ciągnika bezpośrednio przy ładunku, pod warunkiem że:

- 1) zachowane będą przepisy § 3 ust. 1, 2, 3 i 4 pkt 1 i § 5 ust. 1 pkt 2 i ust. 2;
- 2) przy tylnej burcie samochodu lub naczepy ciągnika siodłowego urządzone będzie dla nich miejsce całkowicie zabezpieczone:
  - a) przed przesunięciem ładunku,
  - b) przed dostępem gazów spalinowych,
  - c) przed wpływami atmosferycznymi;
- 3) przyczepy zaopatrzone będą w sprawnie działające hamulce, ciągnięte będą przez ciągniki ze sprzęgiem hakowym oraz że:
  - a) szybkość ciągnika nie przekroczy 15 km/godz.,
  - b) przewóz odbywać się będzie na odległość najwyżej 10 km.

§ 8. Dla potrzeb przewozowych rolniczych na terenach wiejskich i dla potrzeb przewozowych budowlanych zezwala się na przewóz członków drużyn roboczych w liczbie większej niż 8 na samochodzie oraz na przyczepach ciągnionych przez ciągniki, pod warunkiem że:

- 1) zachowane będą przepisy § 3 ust. 1, 2, 3 i 4 pkt 1 i § 5 ust. 1 pkt 2 i ust. 2;
- 2) przyczepy zaopatrzone będą w sprawnie działające hamulce ciągnięte przez ciągniki ze sprzęgiem hakowym oraz
- 3) szybkość ciągnika nie przekroczy 15 km/godz.

IV. Opłaty.

§ 9. 1. Opłaty za przewóz pracowników do pracy i z pracy ciężarowymi pojazdami zakładu pracy oblicza się na terenie całego kraju, z wyjątkiem m. st. Warszawy, za każdą osobę w wysokości równej opłacie kolejowej za bilet miesięczny pracowniczy na daną odległość, a na terenie m. st. Warszawy — w wysokości równej opłacie za miesięczny bilet pracowniczy komunikacji miejskiej.

2. Opłaty za przewóz osób pojazdami w innych przypadkach regulują odrębne przepisy.

V. Przepisy końcowe.

§ 10. Tracą moc:

- 1) okólnik nr 3 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 stycznia 1950 r. w sprawie przewozów pracowników do pracy własnym taborem zakładu pracy na terenie całego kraju z wyjątkiem m. st. Warszawy (Monitor Polski Nr A-17, poz. 176);
- 2) zarządzenie nr 137 Prezesa Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 1952 r. w sprawie przewozu pracowników do pracy ciężarowym taborem samochodowym zakładów pracy na terenie m. st. Warszawy (Monitor Polski Nr A-56, poz. 869);
- 3) okólnik Ministra Transportu Drogowego i Lotniczego z dnia 19 lipca 1954 r. w sprawie używania pojazdów samochodowych jednostek gospodarki uspołecznionej przez zespoły pracowników tych jednostek w akcji łączności miasta ze wsią (Monitor Polski Nr A-72, poz. 890);
- 4) pismo okólnie Ministerstwa Komunikacji (Departament Samochodowy) z dnia 8 września 1949 r. nr SO-II-22/51/49 w sprawie doraźnych przewozów samochodowych i wycieczek w ramach akcji socjalnej.

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
Minister Transportu Drogowego i Lotniczego: w z. *J. Burgin*